

INFORME I PROPOSTES PRÈVIES SOBRE LA MILLORA DEL SECTOR PORCÍ A CATALUNYA

Barcelona, juliol 2002

Fundació Agrícola Catalana

Josep Pla 95-99, 4t Telf. 93 302 30 32 08019 Barcelona

PROPOSTES PER A LA MILLORA DEL SECTOR PORCÍ A CATALUNYA

Í N D E X

- 1.- OBJECTE I ABAST
- 2.- EL SECTOR PORCÍ A CATALUNYA
- 3.- L'ENQUESTA DE DIAGNÒSTIC I PROPOSTES SOBRE LA SITUACIÓ I EL FUTUR DEL SECTOR
 - 3.1.- Introducció i metodologia
 - 3.2.- La producció de pinsos
 - 3.3.- Genètica porcina
 - 3.4.- La producció porcina
 - 3.5.- Producció porcina i medi ambient
 - 3.6.- Sanitat animal i serveis veterinaris
 - 3.7.- La indústria i la comercialització càrnia porcina
- 4.- PROPOSTA DE LÍNIES D'ACTUACIÓ
 - 4.1.- Introducció
 - 4.2.- Primeres matèries, pinsos i nutrició.
 - 4.3.- Genètica porcina
 - 4.4.- Explotacions porcines i zones de producció
 - 4.5.- Tractament i gestió dels purins
 - 4.6.- Sanitat i serveis veterinaris
 - 4.7.- La indústria càrnia porcina
- 5.- ANNEX

PROPOSTES PER A LA MILLORA DEL SECTOR PORCÍ A CATALUNYA

Document preparat per la FUNDACIÓ AGRÍCOLA CATALANA a partir d'una enquesta realitzada a diferents agents del sector

Barcelona, juny de 2002

1.- OBJECTE I ABAST

La FUNDACIÓ AGRÍCOLA CATALANA, conscient de la importància actual i del paper futur del sector porcí dins l'economia agroalimentària de Catalunya, va proposar a l'Honorable Conseller d'Agricultura, Ramaderia i Pesca de presentar-li un document relatiu als principals problemes que afecten el sector i les propostes d'actuació per a fer-hi front. I això amb l'esperit de contribuir a definir una política de millorament cara el futur.

Amb aquesta finalitat, s'ha elaborat el present document que té per objecte:

- a) Identificar els més importants aspectes crítics que comprometen o poden comprometre el manteniment i el futur desenvolupament del sector porcí a Catalunya, dins un marc de qualitat, seguretat i sostenibilitat.
- b) Proposar les mesures o línies d'actuació considerades com a més apropiades a la finalitat anterior.

L'informe que aquí es presenta es refereix a tota la cadena alimentària lligada al sector porcí, des de les primeres matèries per a producció d'aliments per al bestiar fins a la industrialització i comercialització de la carn i productes derivats.

Cal dir que el document pretén ésser una primera aproximació al tema tractat, en el sentit de recollir allò que els propis agents del sector consideren com a aspectes i línies d'actuació que apareixen com a fonamentals per a sotmetre'ls a consideració de l'Administració catalana. Però també en el sentit de que, cadascuna de les propostes ha d'ésser objecte d'estudi més aprofundit per a permetre'n la seva eventual implementació.

2.- EL SECTOR PORCÍ A CATALUNYA

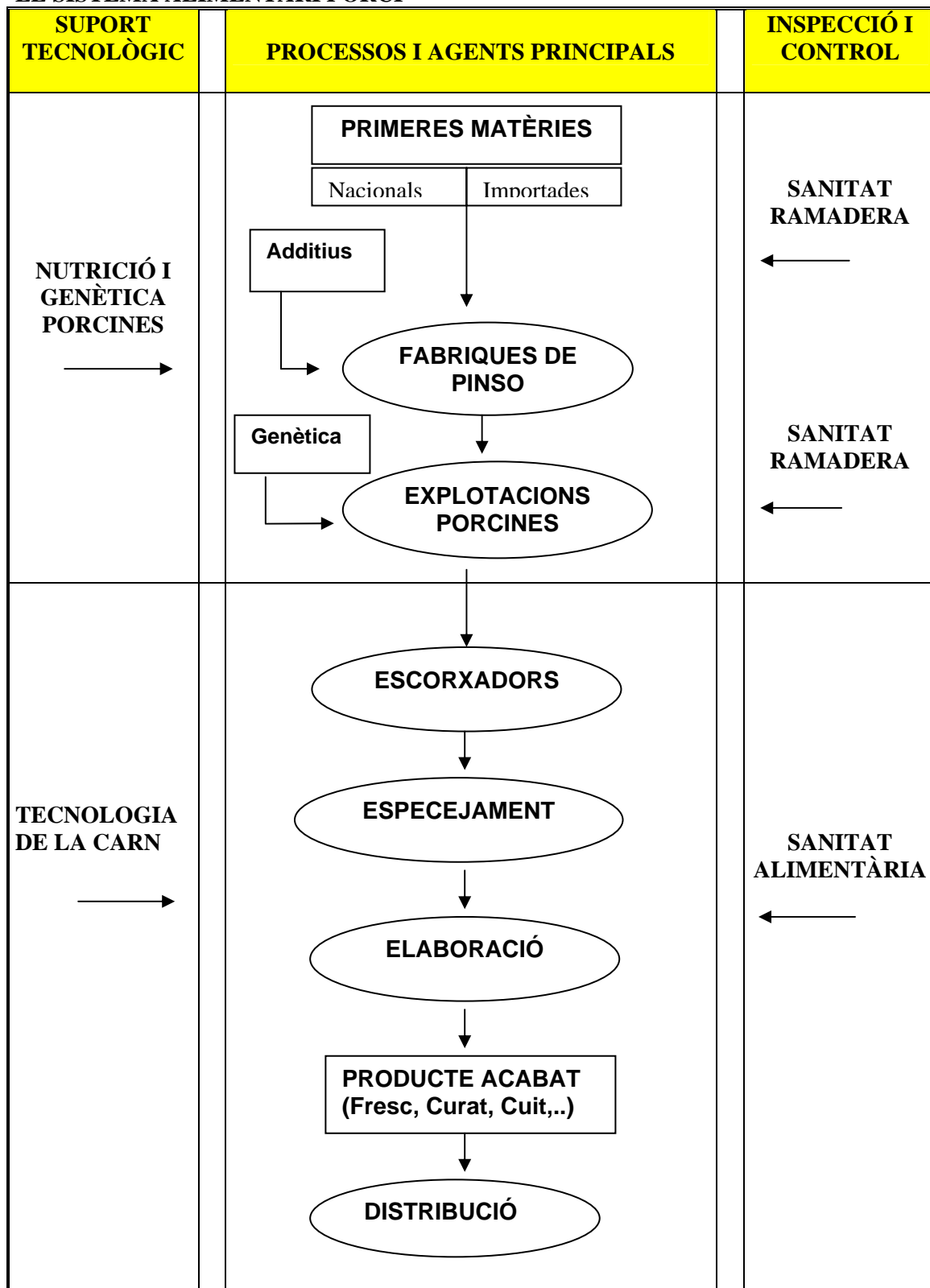
Les característiques i trets principals del sector es poden resumir en els següents punts.

- Un cens de 11.371 explotacions amb 607.602 places de truges i 5.287.244 places d'engreix (directori de desembre de 2000).
- Un cens d'animals a l'agost de 2001 de 5.955.607 caps, amb la següent distribució:
 - 1.593.598 garrins
 - 1.315.088 porcs de 20-49 kg
 - 2.464.028 porcs en engreix
 - 11.110 mascles reproductors
 - 571.627 truges reproductores
- Una recessió del 7% respecte del cens de desembre de 1999, tot recuperant els efectius mitjans dels anys 1997-98.
- Una significació superior al 26% del cens porcí espanyol i de l'ordre del 4,8% del total de la Unió Europea. Catalunya es situa entre les sis primeres regions productores de porcí d'Europa, tot just per darrera del Sud dels Països Baixos, Bretanya, Baixa Saxònia, Flandes-Brussel·les i Nord de Renània).
- La significació econòmica del sector és molt elevada: 26% d'aportació a la Producció final Agrària, presència en el 15% d'explotacions agràries de Catalunya, activitats induïdes en les indústries de proveïment i de transformació, etc.
- Especialització en l'engreix i desequilibri "garrins/truges": 30% dels efectius en engreix a Espanya amb només el 20% de les truges de l'Estat. Estructura similar a Aragó, però ben diferent a Castella-Lleó, per exemple, on es concentra el 20% de truges i només el 13% de caps d'engreix. Amb tot, la tendència sembla indicar un progressiu augment del cens de reproductores en relació al cens total.
- Predomini del model productiu d'integració" en l'engreix i de la "propietat-explotació directe" en la reproducció.
- Forta concentració a determinades comarques: Osona, Segrià, La Noguera tenen més de 500.000 caps. Alt Empordà, Bages, Urgell, Pla d'Urgell, Segarra, Garrigues i Berguedà en tenen més de 200.000.

- Les explotacions de reproducció són predominantment petites (60% amb menys d 50 caps) i les d'engreix són més grans (65% amb més de 400 caps representant el 92% dels efectius. Hi ha encara un 20% d'explotacions amb menys de 200 caps).
- El nombre d'explotacions ha sofert una important reducció en la dècada dels anys noranta, amb la desaparició de més del 40% de les més petites. En paral·lel, s'han millorat les tècniques de producció i s'ha incrementat el pes del model "integrat".
- Incidència de la Pesta Porcina Clàssica, en particular l'any 1997 i, amb menys importància, en el període 2001-2002. La necessària importació de garrins per causa del desequilibri "reproducció/engreix" abans esmentat és una de les causes d'aquesta incidència.
- Més de 1.100.000 tones de pes viu processats en escorxadors, normalment situats a Catalunya.
- Per tant, principal subministrador d'una indústria càrnia amb uns 980 establiments que ocupa unes de 20.000 persones.
- Consum anual superior a 3.000.000Tm de pinso per a porcí (52% de la producció total de pinso), que dóna lloc a una important indústria subministradora amb uns 150 establiments i a una forta corrent d'importació de primeres matèries (cereals, llegums, oleaginoses,...).
- En resum, el porcí es configura com el més important sector de l'Agricultura i l'agroindústria catalana, la qual cosa justifica abastament una especial atenció adreçada a la seva preservació com a activitat econòmica en les degudes condicions de sostenibilitat i competitivitat que assegurin el paper capdavanter que ha assolit i hauria de continuar jugant a Catalunya i en el context espanyol i europeu.

En el gràfic que s'acompanya s'esquematitza la cadena agroalimentària vinculada al sector porcí a Catalunya.

EL SISTEMA ALIMENTARI PORCÍ

3.- L'ENQUESTA DE DIAGNÒSTIC I PROPOSTES SOBRE LA SITUACIÓ I EL FUTUR DEL SECTOR

3.1.- Introducció i metodologia

Amb la finalitat ja esmentada al paràgraf 1, la FUNDACIÓ AGRÍCOLA CATALANA ha dut a terme un estudi referit als més importants esglaons de la cadena alimentària porcina.

L'estudi i propostes que se'n deriven han estat basats en una enquesta realitzada a diferents agents de la cadena, segons qüestionari que s'adjunta com a Annex.

Per a cada esglaó de la cadena (o agent intervinent), fou designat un coordinador que s'encarregà de recabar la informació continguda en el qüestionari i procedir a una primera elaboració relativa a l'àrea de la seva responsabilitat.

Posteriorment, un coordinador general en va efectuar la síntesi com a integració de les informacions rebudes dels responsables anteriors. Aquest document previ de síntesi fou revisat al si del Patronat de la Fundació. Amb els elements fruit d'aquesta revisió, ha estat elaborat el present document com a resultat definitiu.

3.2.- La producció de pinsos

3.2.1.- Les primeres matèries importades

- Productes transgènics:
 - Cal acceptar la seva utilització creixent en el futur, per bé que amb les degudes garanties basades en estudis profunds sobre la seva incidència, com s'està ja fent.
 - Es detecta que el sector està mancat d'informació sobre l'estat de la qüestió al món i a la UE. Seria desitjable una acció informativa per part de l'Administració sobre els controls a què es sotmeten els nous materials genètics i les garanties que se'n deriven cara a la seva utilització.
- Qualitat i seguretat
 - Actualment, es constata que els controls són mínims i la pràctica totalitat d'ells són efectuats per una associació sectorial que només representa una petita part dels fabricants.
 - Cal un millor i més intens control dels riscos derivats de la presència de residus (especialment pesticides) i micotoxines.
 - Caldria millorar o intensificar els controls en els punts d'inspecció en frontera de les matèries primes procedents de països tercers.

3.2.2.- Les primeres matèries locals

- Estudiar sistemes de fertilització (mineral o amb purins) que contribueixin a la millora de la qualitat nutricional i, alhora, respectin els equilibris del sòl i sense afectar les aigües subterrànies.
- Caldria fomentar la millora en la producció i qualitat d'aquesta producció lligant els programes de reutilització de subproductes ramaders amb els cultius més importants.

3.2.3.- Les formulacions nutritives

- La incorporació abusiva d'antibiòtics és un problema greu, tot i que es constata un descens en la varietat d'antibiòtics utilitzats i una progressiva millora en aquest aspecte. Amb tot, la quantitat d'antibiòtics utilitzats en el pinso és encara preocupant. S'utilitzen massa antibiòtics de manera preventiva, no pas curativa.
- La majoria dels pinsos, gairebé tots, tenen un contingut excessiu en proteïna, amb les consegüents repercussions sobre l'impacte ambiental dels purins (nitrogen).
- La utilització de fitasses és interessant, però limitada.
- Els continguts en altres minerals, com ara zinc, coure o d'altres són també excessivament i innecessàriament elevats.

3.2.4.- El grau de tecnificació

- Encara hi ha molt a fer en matèria de qualitat de la fabricació en moltes indústries.

3.2.5.- La seguretat alimentària i els pinsos

- Calen majors controls de contingut en residus.
- L'Administració actua de forma poc coherent i irregular, sense continuïtat en els controls.

3.2.6.- Les mesures proposades

- Més control sobre qualitat i seguretat en les primeres matèries i els residus. En particular, millorar els controls d'inspecció en frontera.

- Millorar les normes de qualitat de les matèries primeres. En aquest aspecte, les associacions sectorials de l'àmbit de la nutrició disposen d'especificacions molt treballades i actualitzades, que s'haurien de prendre com a referència.
- Implantar els sistemes d'ARICPC a les fàbriques de pinsos. Les inspeccions haurien d'anar encaminades a revisar el sistema de control de riscos i sistema de gestió de qualitat de les empreses, i no només no a efectuar preses puntuals de mostres.
- Compartir informació sobre partides amb problemes de qualitat.
- Augmentar les exigències tècnico-sanitàries sobre els establiments de "autoproducció". Millorar el funcionament del registre.
- Obligar/fomentar a la reducció dels nivells proteics dels pinsos, tot utilitzant aminoàcids de síntesi.
- Estudiar les formes de reducció de coure (de 175 ppm a 35 ppm), el zinc (de 250 ppm a 100 ppm). Controlar estrictament el compliment de la normativa.
- Reduir els continguts de fòsfor amb utilització de fitasses.
- Revisió i definició realista dels marcs nutricionals en les iniciatives de qualitat (marques Q).
- Avaluar i adoptar, en el seu cas, el sistema QUALIMAC per a avaluació i control del risc en les primeres matèries per a pinso.
- Elaborar i publicar un manual d'Anàlisi de Riscs i Punts Crítics i bones pràctiques en fàbriques de pinso.

3.3.- Genètica porcina

3.3.1.- La disponibilitat de material genètic

- És adequada, del mateix nivell que als països productors més importants

3.3.2.- Els serveis de suport tècnic i científic (IRTA,...)

- Es consideren suficients i del nivell adequat.

3.3.3.- Mesures proposades

- Polítiques de reconeixement de les millors empreses (promoció de marca?)
- Diferenciació específica de les granges de selecció en les polítiques d'indemnització en cas d'emergències sanitàries.
- Obligatorietat de utilització de material genètic controlat en la introducció de reproductors a les explotacions.

3.4.- La producció porcina

3.4.1.- Les principals preocupacions cara el futur

- Els aspectes sanitaris
- Compliment dels requeriments relatius al medi ambient/gestió de purins
- Possible limitació de la producció
- Dificultats per al compliment de les disposicions sobre benestar animal

3.4.2.- Possibilitats de creixement quantitatiu

- Es considera que no es pot contemplar un futur creixement generalitzat del cens.
- Per tant, l'únic camí possible és el de millorar l'eficiència productiva i la qualitat, sense descartar el creixement localitzat i equilibrat en àrees geogràfiques determinades.
- En aquesta mateixa línia, qualsevol creixement hauria de contribuir a la millora de l'equilibri "engreix/reproducció".
- Es remarca la necessitat que la producció de tot l'Estat estigui sotmesa als mateixos condicionants que ho pugui estar la catalana. Actualment s'està començant a constatar una situació competitiva d'inferioritat.

3.4.3.- La normativa sobre dejeccions ramaderes.

- Era necessària, però cal:
 - controlar la realitat dels abocaments
 - adaptació a cada tipus de situació local
- Caldria estudiar un sistema pel qual les zones amb dèficit de matèria orgànica podessin rebre dejeccions de zones excedentàries.

- L'aplicació dels plans de gestió de fems i purins haurien de permetre a l'administració rebre la declaració anual dels purins gestionats per cada granja.

3.4.4.- Els sistemes d'identificació del bestiar

- Són correctes, però millorables en el sentit que haurien de permetre la traçabilitat de tot el procés productiu.
- Atès que la identificació i traçabilitat individualitzada pot resultar molt costosa i difícil, caldria estudiar un sistema d'identificació per lots.

3.4.5.- El sistema d'autoquies

- El ramader el considera adequat.
- La introducció de la figura del "veterinari d'explotació" (veure paràgraf 3.6) podria augmentar les garanties del sistema, sense que això impliqui treure les actuals atribucions i responsabilitats del ramader.

3.4.6.- La rendibilitat de l'activitat.

- Quan es treballa amb professionalitat, resulta prou acceptable.
- Es remarca la manca d'objectivitat del sistema de classificació i control a peu d'escorxador a efectes de liquidació dels animals.

3.4.7.- La dimensió de les explotacions

- Es considera òptim entre 500-800 mares i 3.000-4.000 porcs d'engreix.
- Aquestes dimensions no haurien d'ésser excessivament sobrepassades per a evitar els problemes lligats a la sanitat i al benestar animal.

3.4.8.- Estat sanitari i densitat ramadera

- No és possible o resulta molt difícil mantenir un estat sanitari adequat amb les altes densitats ramaderes actuals en algunes zones.
- Es recomanable dissenyar polítiques que contribueixin a l'esponjament de les zones amb més densitat, tot i que haurien d'anar acompanyades de mesures orientades a aproximar-se al equilibri "truges/garrins" per a evitar tant com fos possible la introducció d'animals foranis.

3.4.9.- Propostes

- Impulsar la harmonització dels requeriments tècnics a nivell de tot l'Estat.
- Fer efectiu el control de gestió dels purins.
- Estudiar un sistema d'identificació per lots que millori les condicions de "traçabilitat".
- Polítiques que fomentin la reducció de la cabana ramadera en comarques amb molta densitat. Així com, també, un pla i uns criteris que permetin portar la producció porcina cap un sistema ambientalment compatible i sostenible.

3.5.- Producció porcina i medi ambient

3.5.1.- Opinió sobre el problema dels purins

- Important i sovint crític, però cal tenir en compte altres fonts de contaminació química (fertilitzants minerals)
- No hi ha més remei que afrontar i resoldre el problema, tot internalitzant els costos de gestió i tractament dels purins.

3.5.2.- Els sistemes de tractament i gestió

- Utilització com a fertilitzant, quan sigui possible (compatibilitat amb el medi receptor)
- Separació sòlid/líquid i posterior depuració primària
- La depuració biològica per a eliminar nitrogen és costosa. Hi ha, però, actualment plantes pilot per a la depuració biològica dels purins, que caldria potenciar, ja que si es consoliden les plantes biològiques adequadament dimensionades per a purins, el cost de manteniment i gestió serà menor.
- Els processos de concentració tèrmica i co-generació poden resultar apropiats quan els volums són elevats (més de 100.000 tones/any) i si les tecnologies han estat prou provades. Cal aprendre de les experiències passades i evitar-ne els errors. La sostenibilitat d'aquestes grans plantes hauria d'anar lligada a la capacitat metanogènica (biogàs) com a font d'energia.

3.5.3.- Propostes

- Per part de l'Administració:
 - control rigorós del compliment del programa de gestió dejeccions ramaderes (llibre de registre de purins), tot exigint la declaració anual de destinació.
 - promoció dels segells de qualitat que tinguin en compte la bona gestió dels purins
 - regulació de l'ús de fertilitzants minerals
- Per part del sector:
 - sistemes propis de control (registres d'autocontrol)
 - aplicar els codis de bones pràctiques i els documents sobre millors tecnologies disponibles en relació a la directiva IPPC o a la Llei 3/1998 d'Intervenció Integral de l'Administració Ambiental a Catalunya.
 - entendre que el futur del sector passa necessàriament per l'adequada solució autònoma d'aquest tipus de problemes

3.6.- Sanitat animal i serveis veterinaris

3.6.1.- Organització i dotacions dels serveis públics veterinaris

- Organització no adequada
- Incapacitat d'un adequat control sanitari als escorxadors.
- Poca utilitat per als ramaders.

3.6.2.- Els països amb millors serveis veterinaris

- Dinamarca
- Holanda

3.6.3.- El sistema d'autoquies i la responsabilitat "ramader/veterinari".

- Es considera correcte, però que podria ésser millorat si es comptés amb el suport de la figura del "veterinari d'explotació", amb una adequada distribució de responsabilitats entre aquest i el ramader, de manera que no tingui perquè significar un pas enrere respecte de la situació actual.

3.6.4.- Mesures proposades

- Estudi del sistema de finançament (possible cànon abonar pel ramader per kg de carn, com és ara el cas d'algunes ADS) i les possibles contribucions públiques i privades, per a finançar plans de prevenció i lluita sanitària.
- Sistema d'assegurances per a fer front a costos d'emergències sanitàries.
- Implantació del "veterinari d'explotació", com a element bàsic del sistema de sanitat ramadera i com a vertader assessor o consultor.
- Implantació del veterinari del DARP a l'escorxador
- Auditories de bioseguretat i bioprotecció a nivell comarcal, efectuades entre equips veterinaris i les ADS, de manera que les conclusions siguin després d'obligat compliment.
- Revisió i redefinició de la tipologia de les explotacions, les seves activitats i requeriments.
- Revisió de la qualificació sanitària actual
- Estudiar i instaurar un nou sistema de traçabilitat dels animals (identificació-control de moviments)
- Potenciació del paper de les ADS i/o G.S.P, que haurien d'assumir responsabilitats de control

3.7.- La indústria i la comercialització càrnia porcina

3.7.1.- Els factors diferencials de competitivitat

- *Tecnologia* : Hi ha diverses opinions sobre el pes d'aquest factor. No obstant això, es considera que manca inversió en tecnologies modernes de maneig, especejament i control microbiològic.

- *Dimensió* : La opinió generalitzada és que la dimensió de les indústries actuals és suficient.
- *Qualificació del personal*:: És una de les mancances més serioses. Caldria promoure programes de formació especialitzats per al sector.
- *Requeriments ambientals*. Es van configurant com a elements diferenciadors amb progressiu impacte sobre la competitivitat.

3.7.2.- El cost de la gestió de residus

- 6 Euros/tona de carn processada
- 0,012-0,030 Euros/kg canal
- Fort increment a partir de la crisi de la BSE. Els costos de gestió i eliminació de residus s'han multiplicat, i en molts casos de manera poc lògica

3.7.3.- Qualitat de la carn, demanda i preu

- La influència de la qualitat és molt elevada i creixent en la formació del preu.
- La demanda (els clients) són força exigents quant a la qualitat i no tant pel què fa a la traçabilitat.
- Alguns industrials detecten també una exigència molt alta pel què fa a la qualitat respecte dels residus (antibiòtics, pesticides,..) i microbiològica, sobretot per part de grans fabricants de productes alimentaris amb marca.

3.7.4.- Suficiència de la oferta

- Es suficient la oferta de productes convencionals i artesanals.
- Té perspectives de creixement la demanda de productes “dietètics” i/o “ecològics”

3.7.5.- Consum i seguretat alimentària

- Es constaten fenòmens de “fidelitat a marca” que incorporen probablement aquesta component.

3.7.6.- Les restriccions d'accés als mercats

- Saturació en el mercat interior. Per tant, aplicació d'estratègies de:
 - qualitat i seguretat alimentària.
 - marques certificades. S'han fet estudis de costos sobre certificació de producte, en el cas de carn de porc fresca, per part d'algunes empreses, i sembla ser que és poc viable econòmicament, ja que suposa un augment desproporcionat del cost. L'Administració hauria de promoure sistemes de certificació i marques de qualitat més a la mesura del sector.
 - eficiència productiva
 - informació de producte (especificacions tècniques, característiques especials, com ara qualitat dels greixos, etc.)
- Exigències sanitàries en el mercat d'exportació

3.7.7.- Mesures proposades

- Per part de l'Administració:
 - Millorar els serveis de control sanitari a tots els nivells de la cadena. Dotar adequadament els serveis d'inspecció.
 - Molt de rigor en el control de compliment de les normes de qualitat.
 - Resoldre el problema de les farines de carn no incorporables a la cadena alimentària.
 - Promoció exterior dels productes catalans
- Per part del sector:
 - Formació de personal, coordinadament amb el sector públic
 - Implantar sistemes que permetin la traçabilitat: normes ISO.
 - Professionalitat i seriositat.
 - Revisar els mecanismes de formació dels preus.
- Altres:
 - Millorar la comunicació entre sector carni i ramader.

4.- PROPOSTA DE LÍNIES D'ACTUACIÓ

4.1.- Introducció

A partir dels resultats de l'enquesta realitzada, convenientment depurats amb membres de la FUNDACIÓ AGRÍCOLA CATALANA, s'ha recollit en els punts següents allò que han semblat els aspectes més rellevants i que haurien d'ésser especialment considerats a l'hora de definir i implementar una política per al sector porcí de Catalunya.

L'exposició que segueix s'ha fraccionat en set grans apartats, dins dels quals s'indiquen les línies d'actuació proposades, amb un seguit de comentaris explicatius o justificatius segons els casos.

Tal com ja s'ha dit, la intenció de la Fundació ha estat ara la de identificar i descriure orientativament els eixos essencials d'un pla d'actuació. Caldran doncs anàlisis molt més aprofundits per a seleccionar i definir les accions que de cadascuna de les línies apuntades se'n pugin derivar.

4.2.- Primeres matèries, pinsos i nutrició

REVISIÓ I MILLORA DE LES NORMES DE QUALITAT DE LES PRIMERES MATÈRIES

- Prenent com a referència les disposicions vigents i les especificacions disponibles elaborades per les associacions sectorials, es tractaria d'adoptar una normativa que integrés i definís amb precisió tots els paràmetres amb influència sobre la qualitat i seguretat alimentària dels pinsos que es fabriquen partint d'aquestes primeres matèries.
- En aquesta mateixa línia, seria útil millorar la informació a l'abast dels fabricants de pinso sobre productes transgènics, els controls a què estan sotmesos prèvia la seva autorització.

MILLORAR I INTENSIFICAR ELS CONTROLS SOBRE LES PRIMERES MATÈRIES

- Intensificació de la presa de mostres i caracterització de les primeres matèries importades, en particular pel què fa al control dels riscos derivats de la presència de micotoxines i residus.
- En aquest sentit, és especialment crític millorar el control en els punts d'inspecció en frontera de les primeres matèries procedents de països tercers.

ELABORAR MARCS NUTRICIONALS DE REFERÈNCIA PER A L'ELABORACIÓ DE PINSOS AMB LES MÀXIMES GARANTIES I OCASIONANT ELS MÍNIMS IMPACTES SANITARIS I AMBIENTALS NEGATIUS

- Es tracta de que un grup d'experts en nutrició animal elaborin, d'acord amb els coneixements científics i tècnics més actuals i industrialment aplicables, les fórmules nutritives més adequades des dels punts de vista dels continguts en productes sanitariament o ambientalment problemàtics: nitrogen i altres elements minerals, antibiòtics, probiòtics, etc.
- Aquestes fórmules de referència, amb les corresponents toleràncies, haurien de passar a ésser d'obligat compliment per a la indústria de pinsos compostos.

ELABORAR UN MANUAL DE BONES PRÀCTIQUES EN LA FABRICACIÓ DE PINSOS COMPOSTOS I FOMENTAR LA IMPLANTACIÓ DE SISTEMES D'ANÀLISI DE RISCOS I PUNTS CRÍTICS O DE NORMES DE QUALITAT

- Es tracta, en síntesis, de fomentar la generalització a la indústria de pinsos del la implantació de sistemes d'assegurament de la qualitat del producte, en termes sanitaris i alimentaris o nutricionals.

4.3.- Genètica porcina

ESTABLIMENT DE CONDICIONS PARTICULARS PER A GRANGES DE SELECCIÓ EN EL TRACTAMENT COMPENSATORI EN CAS D'EMERGÈNCIES SANITÀRIES

- Aquesta línia es planteja com a mesura de protecció especial per a aquest tipus d'activitat, atès que resulta obvi que no és comparable el valor d'un animal de producció que un altra que respon a un esquema de selecció i millora genètica.

EXIGIR QUE TOTS ELS ANIMALS DESTINATS A REPRODUCCIÓ PROVINGUIN DE GRANGES DE SELECCIÓ DEGUDAMENT ACREDITADES I REGISTRADES COM A TALS

- Es pretén d'aquesta manera un doble objectiu: d'una banda, assegurar les condicions sanitàries i prestacions productives dels animals de reposició i, de l'altra, valoritzar la tasca de selecció i millora genètica com a element clau de tot sistema de producció porcina eficient.

4.4.- Explotacions porcines i zones de producció

MILLORAR ELS SISTEMES D'IDENTIFICACIÓ D'ANIMALS AMB LA FINALITAT DE MILLORAR-NE LA TRAÇABILITAT

- Es proposa avaluar els actuals sistemes d'identificació per a escollir el que, de manera econòmicament compatible, s'apropi més a la possibilitat de la màxima traçabilitat. En aquest sentit, s'estima que la identificació per lots podria constituir una primera solució tècnicament factible i econòmicament viable.

MESURES D'INCENTIVACIÓ A LA REDUCCIÓ DE LA CABANA RAMADERA ZONAL AMB FOMENT DE L'EQUILIBRI INTERN ENTRE REPRODUCCIÓ I ENGREIX

- La línia s'orienta a la millora de l'estructura productiva per a contribuir a la minimització dels riscos sanitaris derivats dels moviments de bestiar.

- Es tractaria de posar en marxa una o vàries línies de suport financer als dos tipus d'actuacions assenyalats: la retirada voluntària de la producció de les explotacions menys professionalitzades o en condicions tècniques més deficientes, així com les reestructuracions internes d'explotacions amb clara contribució al model de "cicles tancats", ja sigui a nivell d'explotació individual o de zona.

IMPULSAR L'HARMONITZACIÓ DELS REQUERIMENTS TÈCNICS I AMBIENTALS A NIVELL DE TOT L'ESTAT

- Ens referim més aviat a una acció política que condueixi a eliminar possibles "avantatges" comparatius derivats d'un menor nivell d'exigència en matèria tècnic-sanitària o medi ambiental a les diferents Comunitats Autònomes. En efecte, resulta obvi que aquest tipus de requeriments van associats a determinats costos addicionals que, presents o no, comporten diferent incidència sobre costos globals de producció.

4.5.- Tractament i gestió dels purins

ESTRICTE CONTROL DEL COMPLIMENT DE LA NORMATIVA SOBRE DEJECCIONS RAMADERES, AMB LA DEGUDA ADAPTACIÓ A CONDICIONS LOCALS O PARTICULARS

- La recent normativa es considera necessària i adequada. Caldrà, però, que l'Administració es doti dels elements i recursos necessaris per a garantir-ne el seu adequat compliment, atenent a les circumstàncies que concorrin a cada zona i a cada explotació.

FOMENTAR I DONAR SUPORT A SISTEMES DE GESTIÓ O TRACTAMENT FIABLES I APROPIATS A CADA SITUACIÓ

- Es constata la idea general de què la utilització com a fertilitzant és la solució més adequada, però que hi ha situacions en què calen altres sistemes de gestió i tractament: Separació sòlid/líquid, depuració biològica, concentració tèrmica, etc.
- Una línia de foment de sistemes apropiats de tractament, amb estricta avaluació tècnica i ambiental de les propostes, resulta recomanable.

4.6.- Sanitat i serveis veterinaris

MANTENIR I POTENCIAR LES FIGURES D'A.D.S / G.S.P I ESTUDIAR L'ATORGAMENT DE RESPONSABILITATS DE CONTROL

- Es considera que aquestes figures, amb els deguts suports de què es parla en els punts següents, han de constituir elements d'organització clau en el sistema de prevenció i lluita sanitària.

DEFINIR I INTRODUIR LA FIGURA DE “VETERINARI D'EXPLOTACIÓ”

- Entès com a “consultor” especialista i col·laborador del ramader, en el marc de les ADS/GSP, es considera una garantia per al degut desenvolupament de les responsabilitats sanitàries del titular de la granja i amb funcions addicionals d'assistència tècnica.
- Es considera, doncs, que caldria aprofundir en la definició del perfil de funcions i responsabilitats d'aquesta figura i de les seves relacions amb l'Administració i amb el “veterinari d'escorxador” de què es parla al punt següent.

DEFINIR I AVALUAR LA INTRODUCCIÓ DE LA FIGURA DEL “VETERINARI DEL DARP A L'ESCORXADOR”

- L'escorxador és el millor punt de control de la situació sanitària dels sector i, alhora, un punt de risc epidemiològic per a la zona d'ubicació i per a les explotacions que s'hi relacionen.
- En conseqüència, resultaria altament beneficiós per a la sanitat ramadera poder disposar d'un especialista que controlés l'estat sanitari dels animals a sacrificar, l'anàlisi en línia i post mortem per a malalties de declaració obligatòria.
- Es considera que el model “ADS/GSP-VETERINARI D'EXPLOTACIÓ-VETERINARI D'ESCORXADOR” hauria de constituir la base del sistema de la sanitat ramadera i, per tant, objecte d'estudi acurat.

IMPULSAR L'ELABORACIÓ D'AUDITORIES SANITÀRIES TERRITORIALS

- Orientades a conèixer en detall els riscos sanitaris comarcals o zonals a fi de proposar les oportunes mesures correctores específiques.
- La intervenció i consens amb les ADS/GSP seria element indispensable per a l'èxit de la futura implementació de les mesures identificades.

AVALUAR LA VIABILITAT I CONDICIONS D'UN SISTEMA D'ASSEGURANCES I CÀNON SANITARI

- Es parla del sistema d'assegurances per a fer front a eventuais situacions d'emergència com les malauradament viscudes al nostre país per causa de la PPC o d'altres malalties. Caldria analitzar acuradament els costos d'un tal sistema i les formes i fonts de finançament (públic-privat) i les seves proporcions.
- El finançament del cost que necessàriament implica la millora del sistema de prevenció i control sanitari podria també ésser compartit entre els diferents estaments de la cadena alimentària porcina i l'Administració Pública. També aquí cal aprofundir en el disseny i aplicació d'un possible cànon sanitari.

4.7.- La indústria càrnia porcina

MILLORAR EL SISTEMA DE FORMACIÓ DEL PREU AL RAMADER

- Es tractaria d'analitzar fórmules per a fer més objectiu l'actual sistema de control d'entrada a escorxador a efectes de fixació del preu, en el que no hi ha intervenció per part del ramader.
- Tot i conscients de la dificultat que això comporta, s'ha suggerit la possibilitat de creació d'un cos oficial de controladors als quals s'assignés la funció de determinar els paràmetres de fixació del preu: pesos i aplicació de les normes de qualitat .

FOMENT DE LA MILLORA DE LA SEGURETAT I QUALITAT ALIMENTÀRIES A NIVELL INDUSTRIAL

- Difondre, i si fos possible, millorar les línies de suport disponibles a fi que en el terminis més breus possibles la indústria càrnia catalana podés implantar sistemes d'anàlisi de riscos i punts crítics i, en general, d'assegurament de la qualitat i de respecte al medi ambient en tota la seva extensió (normes ISO 9000, ISO 14000, etc.).

MILLORAR LES CONDICIONS ECONÒMIQUES D'ELIMINACIÓ DE RESIDUS D'ESCORXADOR

- Els costos actuals d'eliminació són elevats. D'altra banda, existeixen a d'altres països de la UE plantes de tractament a costos molt menors i sota tecnologies suficientment provades. Es planteja, per tant, que la Administració seleccioni i doni el seu impuls a aquest tipus d'instal·lacions que resolen adequadament el problema i ho poden fer a costos molt inferiors als actuals.

PLA ESPECÍFIC DE FORMACIÓ DE PERSONAL A LA INDÚSTRIA CÀRNIA

- La disponibilitat de personal format és un dels més importants coll d'ampolla de la indústria càrnia. Es planteja, doncs, que es consensuï un pla específic de formació entre les organitzacions professionals i organismes públics especialitzats, com ara l'IRTA i els seus centres, coordinadament amb altres entitats universitàries o i/o de formació professional.

5.- A N N E X

ENQUESTA SOBRE SITUACIÓ I PERSPECTIVES DEL SECTOR PORCÍ A CATALUNYA

Promotor: **FUNDACIÓ AGRÍCOLA CATALANA** . Entitat independent i sense ànim de lucre, que té per objectiu promoure l'estudi i la recerca sobre qüestions relacionades amb el sector agrari i el medi ambient. Al seu patronat hi ha representants dels Col.legis Oficials de professionals del sector, agricultors, professors universitaris i persones relacionades amb empreses agroalimentàries.

Objecte: Aportar al Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca informació i propostes rigoroses per a la definició de polítiques futures en el sector porcí

Metodologia: Envio de qüestionaris als diferents agents de la cadena alimentària porcina, des de la producció de primeres matèries fins la comercialització dels productes del porc

Garantia d'absolut respecte de l'anonimat de les respostes

Qüestionari i preguntes oberts: Es prega incorporar qualsevol comentari i opinió que es consideri d'interès i que no estigui recollit en el qüestionari.

Període: Maig-Juny de 2.002

Contactes:

	Nom	Telèfon	E.mail
Coordinador	Joan Tàsiàs	977.331472	jtasiàs@tinet.org
Secretari Fundació	Jaume Carrasco	93.3023032	f.catalana@grec.com

Tramesa qüestionari:

Un cop complimentats, enviar a: **FUNDACIÓ AGRÍCOLA CATALANA, c/ Josep Pla 95, 4r pis 08019 BARCELONA**

Sisplau, abans de respondre indiqui el(s) subsector(s) de la seva activitat:

1.- Comerç/preveïment primeres matèries	
2.- Fabricació pinsos	
3.- Producció agrícola per a pinso	
4.- Genètica porcina	
5.- Producció ramadera (granjes)	
6.- Medi ambient/residus	
7.- Indústria càrnica	
8.- Comerç carn i derivats	
9.- Serveis veterinaris	

1.- PRIMERES MATÈRIES

1.1 Quines són les principals matèries que vostès adquireixen amb destí a alimentació animal i la seva procedència?

Producte	País

1.2 Quins són els principals problemes en què es troben en l'abastiment?

a) Origen espanyol b) Importació

Qualitat/seguretat aliment.		Qualitat /seguretat alim.	
Fluctuació preus		Fluctuació preus	
Regularitat subministr.		Burocràcia	
Altres (indicar)		Altres (indicar)	

Comentaris

1.3 Quina opinió li mereix la utilització de productes transgènics?. Com en veu el futur?

1.4 Creu que s'estant assolint els requeriments del sector de l'alimentació animal pel què fa a la qualitat i seguretat de les primeres matèries?

1.5 Troba diferències entre proveïdors "millors" i "pitjors" en relació a la seguretat alimentària?

1.6 Pot anomenar els 4 principals riscos de seguretat alimentària que afecten les primeres matèries per a pinsos?

1er		3er	
2on		4rt	

1.7 Dels països que coneix, en quin o quins creu que funciona millor el procés d'abastiment de primeres matèries?

1.8 Què és, al seu parer, el què diferencia la situació d'aquests països-model respecte del nostre?

1.9 Quines accions caldria emprendre o què caldria millorar per a resoldre els problemes anteriors i apropar-nos a la situació desitjable?

Per part de l'Administració:

Per part del sector:

3.- PRODUCCIÓ AGRÍCOLA PER A PINSOS

3.1. Quin futur veu a la producció catalana i espanyola de cereals i lleguminoses per a pinso?								
3.2 Quins són els principals problemes que afecten aquesta producció a casa nostra?								
3.3 En relació a la qualitat de les matèries primeres importades per a pinso, creu que les del país són: <table border="1" data-bbox="178 555 453 631"><tr><td>Igual</td><td></td></tr><tr><td>Inferior</td><td></td></tr><tr><td>Superior</td><td></td></tr></table> <table border="1" data-bbox="580 555 1110 582"><tr><td>Depèn del producte i l'origen</td><td></td></tr></table>	Igual		Inferior		Superior		Depèn del producte i l'origen	
Igual								
Inferior								
Superior								
Depèn del producte i l'origen								
3.4 Creu que hi hauria alguna manera de millorar la competitivitat en un marc europeu i internacional?. Quina?								
3.5 Caldria modificar les actuals disposicions de la PAC? En quin sentit?								
3.6 Considera que el suport que reb i els serveis disponibles són suficients? a) En matèria d'informació i d'assistència tècnica b) En matèria de proveïments (llavors, etc) c) En matèria comercial								
3.7 Què creu que caldria canviar per a millorar el sector?								

4.- GENÈTICA PORCINA

4.1	Com veu la disponibilitat de races o material genètic porcí a Catalunya en relació a d'altres països productors avançats?								
	<table border="1"><tr><td>Igual</td><td></td></tr><tr><td>Pitjor</td><td></td></tr><tr><td>Millor</td><td></td></tr></table>	Igual		Pitjor		Millor			
Igual									
Pitjor									
Millor									
4.2.	En cas que la consideri pitjor, quins en són els motius?								
	<table border="1"><tr><td>Genètica menys adaptada</td><td></td></tr><tr><td>Cost del garrí</td><td></td></tr><tr><td>Menor garantia o control</td><td></td></tr></table> <table border="1"><tr><td>Altres (indicar)</td></tr><tr><td> </td></tr></table>	Genètica menys adaptada		Cost del garrí		Menor garantia o control		Altres (indicar)	
Genètica menys adaptada									
Cost del garrí									
Menor garantia o control									
Altres (indicar)									
4.3.	Com considera els serveis de suport científic i tècnic disponible en matèria de genètica porcina (IRTA, Universitats, etc)								
	<table border="1"><tr><td>Suficients</td><td></td></tr><tr><td>Insuficients</td><td></td></tr><tr><td>Fan el què han de fer</td><td></td></tr><tr><td>No fan el què haurien de fer</td><td></td></tr></table>	Suficients		Insuficients		Fan el què han de fer		No fan el què haurien de fer	
Suficients									
Insuficients									
Fan el què han de fer									
No fan el què haurien de fer									
4.4	Què creu que caldria fer per a situar el sector en posició competitiva més adequada?								
	<p><u>Per part de l'Administració:</u></p> <p><u>Per part del propi sector:</u></p>								

5.- LA PRODUCCIÓ PORCINA

5.1. Quines són les seves principals preocupacions en relació a la situació i futur com a productor de porcí?

5.2. Creu que amb les seves actuals instal.lacions ramaderes pot fer front al futur a mig termini?

5.3. Creu que el sector porcí català pot créixer més en termes quantitius?

5.4. Si la seva resposta anterior és que no o amb limitacions, creu que la millora de la qualitat i la eficiència productiva ho pot compensar ?

5.5. Quina opinió li mereix la nova reglamentació sobre dejeccions ramaderes?

5.6. Què pensa dels actuals sistemes d'identificació del bestiar?

5.7. Què opina sobre els actuals serveis veterinaris?. Què canviaria?

5.8. Creu que cal canviar el sistema d'autoguies que regula el moviment de bestiar?. Perquè?

5.9. Creu que la seva activitat està correctament retribuïda?

5.10. Quina creu que hauria d'ésser la dimensió òptima d'una explotació porcina?

Tipus	Núm.	Places
Cicle tancat		mares
Engreix		places engreix

5.11. Creu possible mantenir un estat sanitari correcte amb les actuals densitats ramaderes de certes àrees del país?

5.12. Quines mesures creu que caldria prendre per a millorar el sector?

Pla de reducció de la cabana porcina?		Perquè?
---------------------------------------	--	---------

Altres mesures: quines?

6.- ASPECTES AMBIENTALS

6.1. Què opina sobre els problemes actuals o potencials de contaminació deguda a purins a Catalunya?
6.2. Quins són els sistemes de tractament i/o gestió que s'han mostrat més eficients en la resolució d'aquest problema?
6.3. Com valora la nova reglamentació sobre dejeccions ramaderes?
6.4. Quines mesures creu que caldria adoptar per a aplicar els sistemes anteriors o per a limitar la incidència del problema? a) <u>Per part de l'Administració</u> b) <u>Per part del sector</u>

7.- INDÚSTRIA CÀRNIA

7.1. Quins són els factors que, segons vostè, comprometen la competitivitat d'escorxadors, sales de desfer i indústries derivades en relació a d'altres països o zones que considera més avançats?

Factors	Si/No	Comentari
Dimensió		
Tecnologia		
Matèria primera		
Personal qualificat		
Exigències ambientals /gestió residus		
Serveis inspecció		
Altres (indicar, sisplau)		

7.2. Quin percentatge dels animals que vostès compren provenen de:

La vostra comarca	%	Resta de l'Estat	%
Catalunya	%	De fora d'Espanya	%

7.3. Quin cost li suposa la gestió de residus i subproductes que cal eliminar? (per cap, per Tm de producte, etc. Sisplau, indiqui-ho orientativament en les unitats que pugui)

7.4. Fins quin punt creu que la qualitat de la carn (textura, color, retenció d'aigua, distribució del greix, etc) és un factor diferenciador del preu?

Molt		No gens	
Poc		Creixent	

7.5. En quin nivell situaria les exigències dels seus clients en relació a la qualitat de la carn? (Marqui les caselles)

Molt alt		Normal		Molt baix	
Alt		Baix			

7.6. En quin nivell situaria les exigències dels seus clients en relació a la traçabilitat de la carn? (Marqui les caselles)

Molt alt		Normal		Molt baix	
Alt		Baix			

7.7. Com veu el futur del mercat de porcí espanyol?

7.8. Quines mesures creu que caldria adoptar per a resoldre la problemàtica que afecta el seu sector i millorar-lo?

a) Per part de l'Administració

b) Per part del sector

c) Altres

8.- COMERCIALIZACIÓ PRODUCTES DEL PORCÍ

8.1 Considera suficient la oferta de productes carnis de porcí segons la capacitat de venda de la seva empresa?		
8.2 Si considera la oferta suficient , quin tipus de problemes troba a l'hora de les compres?		
	Si/No	Comentaris explicatius
Qualitat		
Regularitat		
Volums petits		
Traçabilitat		
8.3. Si considera la oferta insuficient , quins productes creu que manquen i per als quals hi ha demanda actual o futura?		
a) Productes industrials:		
b) Productes "artesans":		
c) Productes "dietètics" i/o "ecològics"		
8.4 Creu que el consumidor valora prou que la carn sigui "alimentàriament segura" i obtinguda a partir de processos més saludables?		
8.5 Creu que el consumidor està prou informat per a valorar bé aquestes qüestions?		
8.6 Quines són les dificultats més remarcables en la comercialització de productes del porcí?		
a) <u>Mercat interior.</u>		
b) <u>Exportació</u>		
8.7 Quines mesures creu que caldria prendre per a millorar la seva posició competitiva en els mercats?		
a) <u>El sector productor de porc</u>		
b) <u>La indústria càrnica</u>		
c) <u>Les administracions públiques</u>		

9.- SERVEIS VETERINARIS

9.1. Troba adequada l'actual organització i funcionament dels serveis d'inspecció veterinària a Catalunya (sanitat animal i sanitat alimentària)		
9.2. Es suficient la dotació de personal i mitjans dels serveis veterinaris?. En cas contrari, quines són les mancances?		
9.3. Quins aspectes haurien d'ésser sotmesos a inspecció i control que ara no ho siguin o ho siguin de manera insuficient?		
	Sí/No	Comentaris i explicacions
La matèria prima per a		
9.4. Com valora l'actual sistema d'auto-guies respecte del moviment de bestiar?		
9.5. Com veu la distribució de responsabilitats entre el ramader i el facultatiu veterinari?		
9.6. Quin creu que és o són els països europeus amb una millor organització i eficiència dels serveis veterinaris?		
9.7. Quines mesures creu que caldria adoptar a Catalunya per a apropar-nos als models anteriors?		